

У підсумку слід підкреслити, що сучасний містобудівний кадастр в Україні перебуває на етапі глибокої трансформації. Він мусить бути не лише засобом фіксації просторових характеристик, а й основою управління повесним розвитком, що включає визначення пріоритетів відбудови, розподіл ресурсів, планування інфраструктури та забезпечення сталого територіального розвитку. Успішна реалізація цих завдань можлива лише за умови модернізації законодавства, уніфікації геопросторових стандартів, розвитку цифрових компетенцій фахівців, а також широкого впровадження інноваційних ГІС-технологій. Таким чином, містобудівний кадастр стає одним із ключових механізмів побудови нової, безпечної, стійкої та технологічно розвиненої України, здатної забезпечити високий рівень життя населення та конкурентоспроможність у європейському просторі [5].

Список використаних джерел

1. Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру. Просторові дані в системі містобудівної документації. Київ, 2020.
2. Войтенко О., Лазоренко Г. ГІС-підходи до оцінки наслідків руйнувань міської інфраструктури. Scientific Papers, 2022.
3. United Nations Development Programme. Post-war reconstruction mapping: Geospatial Guidelines. New York, 2023.
4. European Commission. INSPIRE Directive Implementation Report. Brussels, 2021.
5. Кернасюк Ю. Цифрова трансформація кадастрових систем в умовах нових викликів. Сучасні проблеми геодезії та землеустрою, 2019.

УДК 504:711.4(477.73)

ОБҐРУНТУВАННЯ ПРИРОДООХОРОННИХ ЗАХОДІВ НА ТЕРИТОРІЇ ПЕРВОМАЙСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ МИКОЛАЇВСЬКОГО РАЙОНУ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Смірнова І.В., канд. с.-г. наук, доцент

Задорожній Ю.В., старший викладач

Смірнова К.С., здобувач вищої освіти

Миколаївський національний аграрний університет, Миколаїв, Україна

e-mail: smirnovaiv@mnau.edu.ua

Сучасні трансформаційні процеси в Україні супроводжуються істотним зростанням ролі територіальних громад у формуванні й практичній реалізації державної політики у сфері охорони довкілля. Впровадження реформи децентралізації зумовило передачу значної частини управлінських і регуляторних повноважень органам місцевого самоврядування, що

актуалізує потребу в їхній спроможності самостійно приймати обґрунтовані рішення щодо раціонального використання природних ресурсів, збереження екосистем і гарантування екологічної безпеки населення. За таких умов особливого значення набуває наукове обґрунтування природоохоронних заходів на локальному рівні з урахуванням природних, соціально-економічних та просторових особливостей територій [1].

Проблематика сталого природокористування є особливо гострою для Південного степового регіону України, де природні екосистеми вирізняються підвищеною вразливістю до антропогенного навантаження. Обмеженість водних ресурсів, прояви кліматичних змін, часті посухи та зростання ризиків деградації земель істотно ускладнюють забезпечення збалансованого розвитку територій і потребують впровадження комплексних природоохоронних рішень [2, 3].

Первомайська територіальна громада Миколаївського району Миколаївської області має значний природно-ресурсний потенціал, що включає сільськогосподарські угіддя, водні об'єкти, степові ландшафти та систему полезахисних лісосмуг. Водночас на території громади спостерігається низка екологічних проблем, серед яких деградація ґрунтів, зниження стійкості агроландшафтів, фрагментація лісосмуг, забруднення вод та техногенні порушення від промислової й сільськогосподарської діяльності [4].

Додатковим чинником негативного впливу на стан природного середовища стали бойові дії, що мали місце на території Миколаївської області та спричинили локальні порушення земель, забруднення окремих ділянок і загальне погіршення екологічної ситуації в окремих секторах громади. У сукупності зазначені обставини обумовлюють необхідність розроблення та впровадження системи природоохоронних заходів, спрямованих на відновлення порушених територій, підвищення екологічної стійкості ландшафтів і забезпечення умов сталого розвитку Первомайської територіальної громади.

Формування екологічної політики Первомайської територіальної громади має базуватися на принципах сталого розвитку, раціонального використання природних ресурсів, мінімізації антропогенного впливу на довкілля та забезпечення належного рівня екологічної безпеки населення. З урахуванням виявлених екологічних викликів, ключові напрями екологічної політики громади повинні бути орієнтовані на досягнення балансу між інтенсивністю господарської діяльності та здатністю природних екосистем до самовідновлення й збереження екологічної рівноваги.

Провідне місце в структурі екологічної політики громади належить заходам із охорони, відтворення та раціонального використання ґрунтових ресурсів, які є визначальним чинником аграрного потенціалу території. Реалізація ефективної політики у цій сфері передбачає впровадження ґрунтозахисних і ресурсозберігаючих технологій землеробства, удосконалення

структури сівозмін з урахуванням ґрунтово-кліматичних умов, зменшення інтенсивності механічного обробітку ґрунту, запобігання ерозійним процесам, а також відновлення та розширення мережі полезахисних лісосмуг як важливого елементу стабілізації агроландшафтів.

Другим пріоритетним напрямом екологічної політики громади є покращення якісного стану водних ресурсів. Це передбачає комплекс заходів із відновлення русел малих річок, відновлення природної гідрологічної мережі, регулярний моніторинг підземних вод та зменшення забруднення, пов'язаного з сільськогосподарськими стоками. Особливе значення має створення прибережних захисних смуг та екологічно орієнтоване управління водозабором як ключових інструментів забезпечення водної безпеки території.

Не менш важливим стратегічним напрямом є зменшення забруднення атмосферного повітря, насамперед пилового та транспортного походження. У межах цього напрямку екологічна політика громади повинна передбачати модернізацію систем опалення, стимулювання впровадження альтернативних і відновлюваних джерел енергії, розвиток енергоефективних технологій у комунальному та приватному секторах, а також впорядкування дорожнього руху та транспортної інфраструктури.

Особливого значення набуває збереження біорізноманіття та відновлення природних екосистем громади. До основних завдань цього напрямку належать охорона степових угруповань і рідкісних рослинних біоценозів, створення мікрозаповідних територій, захист рідкісних та вразливих видів тварин і рослин, а також рекультивация порушених земель і контроль за відновленням деградованих ландшафтів.

Стратегічним довгостроковим напрямом екологічної політики Первомайської територіальної громади є адаптація до змін клімату, що передбачає впровадження водозберігаючих і ресурсоефективних технологій, розвиток зелених зон, відновлення деградованих земель та стимулювання органічного землеробства. Реалізація цих заходів сприятиме підвищенню екологічної стійкості території та створенню умов для сталого розвитку громади.

Екологічна політика Первомайської міської територіальної громади Миколаївської області має бути спрямована на збереження та відновлення земельних ресурсів, що зазнають значного антропогенного навантаження через інтенсивне сільське господарство, ерозію, забруднення та нераціональне освоєння територій. Основні заходи включають впровадження ґрунтозахисних і ресурсозберігаючих технологій, оптимізацію структури посівів та сівозмін, відновлення деградованих земель і полезахисних лісосмуг, боротьбу з ерозією, органічне землеробство та моніторинг стану ґрунтів для забезпечення стабільної родючості і екологічної стійкості.

Первомайська територіальна громада Миколаївської області має значний природно-ресурсний потенціал, проте стикається з проблемами деградації ґрунтів, забруднення водних ресурсів, зниження стійкості агроландшафтів та порушення біорізноманіття. Ефективна екологічна політика громади повинна базуватися на принципах сталого розвитку, раціонального природокористування та мінімізації антропогенного впливу. Пріоритетними заходами є впровадження ґрунтозахисних і ресурсозберігаючих технологій, відновлення деградованих земель і лісосмуг, покращення якості води, збереження біорізноманіття та стимулювання органічного землеробства. Реалізація цих заходів забезпечить підвищення екологічної стійкості території та створить умови для сталого розвитку громади.

Список використаних джерел

1. Романюк С. А. Децентралізація: теорія та практика застосування : монографія. Київ : НАДУ, 2018. 216 с.
2. Балюк С. А., Медведєв В. В., Тараріко О. Г. Деградація ґрунтів України: масштаби, причини, наслідки та шляхи подолання. Харків : ННЦ «Інститут ґрунтознавства та агрохімії ім. О. Н. Соколовського», 2020. 276 с.
3. Манушкіна Т., Смірнова І., Задорожній Ю., Бульба І. Наслідки для агросектору після руйнування Каховської ГЕС. Науково-практична конференція, присвячена Всесвітньому метеорологічному дню «На варті кліматичних дій» та Всесвітньому дню водних ресурсів «Вода для миру» (м. Київ, 22-23 березня 2024 р.). Київ, 2024. С. 188–189.
4. Хоботов В. М. Екологічні проблеми аграрного природокористування півдня України. Вісник аграрної науки. 2019. № 6. С. 62–70.